

Hərifət Həmidova - 75

Ömrün qayğıları

**Yetimlik həyatı seçdi taleyim,
Bir uşaq qəlbilə alışdım-yandı.
Məni ovsunladı kitab aləmi,
Özümü dünyanın xoşbəxti sandım.**

C

oxları ona Arifə xanım deyə müraciət edirlər. İndi ömrünün ahl yaşını haqlamış bu xanımın oturduğunda, durduğunda, əziyyətli, bəhərli, qollu-budaqlı illərin zəhmət akkordlarında həkk olunmuş

xezirxahlıq cizgiləri 75 yaşının varlığını ifadə edir.

O, kitabxanaçılıq sənətinə görüb-bildiği, bəlkə də, daha dəqiq desək yaşadığı, ağrısını-acısını canında hiss etdiyi, gələcəyinə ümidlə baxdığı bir həyatın, məktəb illərinin sirdaşı olan soyuq uşaq evinin pəncərəsindən gələcəyin yaddaşına yazılmış qayğılı xatirələr, üroyndəki kövrək arzularına yaşıl işıq yandıran, hörmətini ata qayğısı qədər öziz tutduğu İsmayıl müəllimin xeyir-duası ilə gəlmişdi.

Ana nəvəsiyəndən, ata qayğısından, uşaqılıq illərinin şıltaq qayğılarından bir ovuc su içib qəlbinə sərinlik götürə bilməyən Hərifət (əsil adıdır) Həmidova 1934-cü ildə doğulduğu Qusar rayonunun Yasab kəndinə yeddi yaşında olvida deməyə məcbur oldu.

Atasını Böyük Vətən Müharibəsinə yola saldıqdan sonra anası da ağır xəstəlikdən dünyasını dəyişdi. Bundan sonra Yasab kəndinin dolama yolları onu Qusardakı uşaq evinə götirdi. Sevincinə kədər nəsihət olmuş uşaqılıq və qanlı-qadahlı müharibə dövrünün ilk məktəb illərini burada keçirməyə məcbur oldu.

Taleyn çətin yollarında yozumunda qismət payı deyər deyər-bürdərmedi. Əksinə, kərpic odda bərkidirdi

kimi onun da qızıcağz ömrü əzab-əziyyətə tab gətirdi, zəhmətlə mənalandı. Yaşına və boyuna uyğun gəlməyən işlərin ağırlığına mürdliklə dözən Hərifəti düşündürən, gələcəyə ünvanlanmış ümidli baxışları idi.

Qəlbində tüstülənə-tüstülənə közərən qıvcımların istisində qızınmağa, arzusunun arxasınaca getməyə tələsirdi. Ona görə də oxumaq, savadlanmaq, təhsil programını müvəffəqiyyətlə yerinə yetirmək üçün atılan addımların nəticəsində Hərifət xanım 1947-ci ildə uşaq evinin nəzdində yerləşən məktəbin 7-ci sinfini əla qiymətlərlə bitirməyə nail oldu.

Beləliklə, gənc məktəblinin pərvazlanmış arzularından əldə etdiyi və nailiyyət onun ilk uğuru, bəlkə də həyatda qazandığı ilk mükafatı idi.

Tələ qatırı onu Bakı Mədəni-Maarif Texnikumuna götirdi. Oxuduğu təhsil illərində uşaq evinin rəhbəri İsmayıl müəllimin əli homiş üstündə oldu. Onun təhsili, tərbiyəsi, müstəqil həyat yoluna düşməsi üçün əlindən gələni əsirgəmədi. Ən başlıcası Hərifəti açaq çəkməyə qoymadı. İsmayıl müəllimin xeyirxah əməlləri onun üçün bir həyat nümunəsi oldu. Hərifət xanım taleyini çirəq tutan bu insanın ona göstərdiyi xeyirxahlığı heç zaman unutmur. İndi də xatirəsini daim qəlbində gəzdirir.

Kiçik həsiyə: Uzun müddət M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının Aparıcı Məlumat-Bibliografiya şöbəsinə rəhbərlik edən Hərifət xa-

nım öz arzusu ilə aşağı vəzifəyə keçmək üçün kitabxana direktoruna öziz ilə müraciət edir. Təcrübəli işçi olduğuna görə müraciət dəfələrlə taxırı salınır. Nəhayət, onun əvəzinə Şöbəyə gənc və perspektivli mütəxəssis Zəmfira Əliyeva müdir təyin olundu. Bəlkə də o, şöbə müdiri təyin olunanda bu qədər sevinməmişdi, nəinki tutduğu vəzifədən könüllü surətdə gedəndə. Nəticədə o, oxuculara bir az da yaxın oldu. Onların çoxsaylı və müxtəlif sorğularına cavab verməkdən zövq alırdı. Oxucuları kataloq və kartotekalarla işləmə qaydaları ilə tanış etməkdən yorulmadı.

Texnikumu bitirdikdən sonra təyinatını Sabunçu rayonundakı N.Krupskaya adına kitabxanaya aldı. Bir müddədən sonra onu M.Ə.Sabir adına kitabxanasının qiraət zalına müdir təyin etdilər.

1956-cı ildə onu Partiya Komitəsinin təqdimatı ilə respublikanın ən qədim kitabxanalarından biri olan Fioletov adına kitabxanaya müdir təyin etdilər. Atalar yaxşı deyib: "Niyyətin hara, mənzilin ora". Gənc mütəxəssis ali təhsil almaq arzusunun arxasınaca getdi. 1960-cı ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Kitabxanaçılıq fakültəsinə qiya bil yolla bitirən H.Həmidova M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Kitabxanasına (indiki Milli Kitabxana) bibliograf vəzifəsinə işə göndərildi.

Qayğılarla yüklənən H.Həmidovanın Milli Kitabxanaya işə düzəlməsini onun əmək fəaliyyətində ən məhsuldar və məsuliyyətli bir dövr kimi xarakterizə etmək olar. Gənc mütəxəssis Milli Kitabxanasının qaynar abu-havasına tez uyğunlaşdı, təcrübəli əməkdaşların təcrübəsindən yetərincə bəhrələndi və nəhayət, fəaliyyət dairəsini ildən-ilə genişləndirməyə müvəffəq oldu.

Respublikanın ən ali mədəni və mənəvi irsinin keyfiyində böyük nüfuz və hörmət sahibi olan H.Həmidova sonralar kitabxanasının Qiraət zalının müdiri, kitabxana müdiri vəzifəsində çalışdı.

Sonralar ən məsuliyyətli şöbələrdən biri, Məlumat-Bibliografiya şöbəsinə rəhbərlik etmək ona həvalə olundu.

1956-cı ildə mətbuat səhifələrində öz dəsti-xətti ilə, aktual mövzularla oxucuların görüşünə gələn H.Həmidova hazırda respublikanın ən məhsuldar və təcrübəli bibliograflarından biri sayılır. O, 40-dən yuxarı ədəbi-tənqidi və elmi-metodik məqalələrin müəllifidir. "Əli Vəliyev", "Mirvarid Dilbazi", "Azərbaycanın inqilab mübarizələri", "Azərbayca-

nın Milli Qəhrəmanları" və s. mövzularda 12 bibliografik və metodik vəsaitin müəllifi, həmçinin 10 bibliografik göstəricinin redaktorudur. Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin nəzdindəki Koordinasiya Şurasının 2008-ci il 20 may tarixli 5 nömrəli protokolu ilə çapa tövsiyə olunmuş "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları" monumental-bibliografik göstəricisi təxminən 15 çap və rəqi həcmindədir. Çoxsaylı axtarısların, yorulmaz tədqiqatların nəticəsində ərəsəyə gələn bibliografik göstəricidə olan materiallar damla-damla toplanaraq 1992-2007-ci illərdə çıxan publisistik məqalələr və bədi ədəbiyyat nümunələrindən ibarətdir. Bibliografik göstərici Vətən yolunda şəhid olmuş milli qəhrəmanların əziz xatirəsinə müəllif təfəssis olmaqla bərabər, milli qəhrəmanların həyat və fəaliyyətini izləyən, öyrənən və təbliğ edən mütəxəssislər üçün də mənbəşünaslıq rolunu oynayır.

Mən kiçik bir məqalədə Hərifət xanımın elmi və bibliografik fəaliyyətini oxucuların nəzarət-qəfətinə çatdırmaq fikrində deyiləm. Onun bibliografik fəaliyyətini işıqlandırmaq və təhlil etmək bir elmi məqalənin çərçivəsinə sığışmır. Onun bu sahədəki fəaliyyətini geniş diapazonda, monoqrafiya səviyyəsində təhlil etmək lazımdır.

Onun xidmətləri istər keçmiş Sovet məkanında, istərsə də indiki layiqincə qiymətləndirilmişdir. Təkcə bir faktı qeyd etmək yerinə düşər ki, keçmiş SSRİ-də Hərifət xanım dövlət tərəfindən bir neçə medalla bərabər, "Şöhrət nişanı" ordeni ilə də təltif olunmuşdur.

Azərbaycanda kitabxana işinin inkişaf etdirilməsində xidmətlərinə görə H.Həmidova Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin 17 noyabr 2008-ci il tarixli Sərəncamı ilə "Tərəqqi" medalına layiq görülmüşdür.

Əməli saleh olan, sadəliyi, qayğıkeşliyi və məhribanlığı ilə seçilən, 75 illik ömür karvanını arxada qoymuş Hərifət xanımı şəərəfli yubiley münasibətilə ürokdən təbrik edir, ona həyatda cansağlığı, fəaliyyətində uğurlar arzulayırdı.

© Məmməd MƏMMƏDOV,
Kitabxana siyasəti və metodiki
rəhbərlik şöbəsinin
bölmə müdiri